

*Психологічні та педагогічні проблеми професійної освіти
та патріотичного виховання персоналу системи МВС України*

УДК [159.9:351.743](477)

Дмитро Володимирович ШВЕЦЬ,

*перший проректор Харківського національного університету
внутрішніх справ,*

*доктор юридичних наук, доцент, заслужений працівник освіти України;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1999-9956>*

Євген Васильович КОБКО,

кандидат юридичних наук, доцент,

*доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ)*

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ

Підкреслено значущість інтерактивних технологій у підготовці поліцейських, розглянуто найбільш ефективні методи інтерактивного навчання, які бажано використовувати в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання.

Ключові слова: інтерактивні технології, поліцейські, професійна підготовка, методи інтерактивного навчання.

Сучасні соціально-економічні трансформації суспільства сприяють виникненню нових тенденцій формування і розвитку особистості поліцейського. Підвищення вимог до професійної підготовки працівників поліції безпосередньо стосується організації навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Найбільш актуальним напрямком сучасної державної освітньої політики є підвищення якості підготовки фахівців через оновлення науково-методичних основ та вдосконалення форм і методів навчання, подолання розриву між теоретичним рівнем підготовки в межах ЗВО та практикою, використання закордонного досвіду в освіті. Основними завданнями навчання повинні бути не тільки адаптація випускників до швидкозмінних умов професійно-орієнтованого середовища, оволодіння загальними та спеціальними знаннями, а й формування навичок застосування отриманих знань у процесі професійної діяльності та підтримка особистої мотивації до саморозвитку і професійного самовдосконалення.

Тому професійна підготовка сучасного поліцейського поряд із застосуванням традиційних методів навчання потребує активного впровадження сучасних інтерактивних технологій.

Слово *інтерактив* англійського походження, від *inter* – взаємний і *act* – діяти. Тобто інтерактивний – здатний до взаємодії, діалогу. Інтерактивне навчання – це специфічна форма організації

пізнавальної діяльності, яка має передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність [1].

На відміну від інших методів навчання інтерактивні орієнтовані на широку взаємодію учасників як з викладачем, так і між собою, причому активність учасників є домінуючою. Основна відмінність інтерактивних технологій полягає в тому, що вони спрямовані не лише і не стільки на закріплення вивченого матеріалу, скільки на засвоєння нового. Саме застосування інтерактивних ігор, тренінгів, квест-технології в підготовці фахівців сприяє максимальному залученню учасників до процесу оволодіння та засвоєння інформації, формуючи в них інтерес до процесу оволодіння знаннями та навичками [2].

До найбільш ефективних методів інтерактивного навчання, які бажано використовувати в підготовці поліцейських, віднесено такі:

- «робота в малих групах», що дає можливість усім учасникам брати участь в роботі групи, практикувати навички співробітництва;

- «рольова гра» – розігрування обставин практичної ситуації із заздалегідь розподіленими ролями, що відображають певні види службової діяльності;

- «розробка проєкту», що дозволяє учасникам подумки вийти за межі аудиторії і скласти проєкт дій з обговорюваного питання; головне при цьому, щоб кожен мав можливість захистити свій проєкт, довести його перевагу перед іншими учасниками;

- «мозковий штурм» (брейнстормінг), «мозкова атака» (метод Дельфі), що є найбільш вільною формою дискусії; його основна функція – генерування ідей, але в жодному випадку не аналіз та обговорення запропонованих учасниками рішень;

- «міні-лекція» – стисле викладення матеріалу доступною мовою; кожний юридичний термін пояснюється із посиланням на джерела;

- «лекція-вдвох», що дозволяє розподілити навчальний матеріал проблемного змісту в діалогічному спілкуванні двох викладачів (двох практиків; практика та теоретика; двох теоретиків та ін.);

- «лекція-візуалізація», що сприяє перетворенню усної та письмової інформації у візуальну форму за використанням схем, малюнків, діаграм, зразків службової документації та процесуальних документів тощо [3, с. 35];

- інтерактивна лекція із застосуванням відео- й аудіоматеріалів;

- метод кейсів (*case-study*, проблемні ситуації), що надає учасникам можливість знайомства із набором обставин, в основі яких лежать

реальні чи уявні ситуації; кейс (ситуація) повинна бути побудована таким чином, щоб учасники могли ідентифікувати себе із запропонованими проблемними ситуаціями та шляхами їх вирішення;

– круглий стіл (дискусія, дебати) для обговорення проблемних питань;

– тренінгові технології – ефективна форма опанування знань; інструмент для формування умінь і навичок; форма розширення досвіду; процес пізнання себе та інших;

– квест-технологія, що спрямована на досягнення конкретної мети та включає в себе набір послідовних, взаємопов'язаних проблемних завдань з елементами гри, для виконання яких надаються інструкції та ресурси.

Базуючись на принципах активності, відкритого зворотного зв'язку, експериментування, довіри у спілкуванні та рівності позицій, технології інтерактивного навчання починають займати головуючі позиції в сучасному освітньому просторі.

На доцільність використання тренінгових технологій з елементами квесту у підготовці поліцейських указує і директор Департаменту персоналу, організації освітньої та наукової діяльності МВС України Г. Доскевич [4]. Організація проведення аудиторних занять (семінарських, практичних) та позааудиторних у формі квесту сприяє закріпленню теоретичних знань і формує навички їх використання для вирішення проблемних завдань професійної спрямованості.

Використання інтерактивних технологій саме під час семінарських і практичних занять дає можливість для більш ґрунтовного розгляду дискусійних питань у формі дебатів, взаємонавчання, групового обговорення. Це сприяє систематизації й поглибленню теоретичних знань, значному поліпшенню рівня засвоєння матеріалу, підвищує творчість і креативність у вирішенні практичних завдань, розвиває самостійність мислення та вміння приймати рішення в нестандартних ситуаціях. Упровадження в освітній процес ЗВО зі специфічними умовами навчання сучасних інноваційних та інформаційних технологій сприяє підготовці висококваліфікованих, конкурентоздатних фахівців.

Список бібліографічних посилань

1. Інтерактивні технології навчання: теорія, досвід : метод. посіб. / авт.-уклад.: О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : А.П.Н., 2002. 136 с.

2. Мілорадова Н. Е., Федоренко О. І. Використання квест-технологій у професійній підготовці поліцейських // Харківський національний університет внутрішніх справ: 20 років у статусі національного : матеріали між-нар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 2 берез. 2021 р.) / редкол.: В. В. Сокурєнко

(голова), Д. В. Швець (заст. голови), О. М. Бандурка та ін. ; упоряд. В. А. Греченко ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2021. С. 105–108.

3. П'ятакова Г. П., Заячківська Н. М. Сучасні педагогічні технології та методика їх застосування у вищій школі. Львів : Видав. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 55 с.

4. Доскевич Г. О. Методичні рекомендації з проведення практичних занять у формі поліцейського квесту в закладах вищої освіти, які здійснюють підготовку кадрів для Міністерства внутрішніх справ України та Національної поліції України. Київ, 2018. 5 с.

Отримано 18.02.2021